

RAZVOJNI JEZIČNI POREMEĆAJ (RJP)

(eng. DEVELOPMENTAL LANGUAGE DISORDER-DLD)

📌 ŠTO JE RAZVOJNI JEZIČNI POREMEĆAJ?

Razvojni jezični poremećaj je stanje u kojem su djetetove jezične sposobnosti (jezična produkcija-govor i jezično razumijevanje) ispod razine očekivane za tu dob, tj. ispod razine jezične sposobnosti njegovih vršnjaka.

→Kroz povijest postojali su mnogi nazivi za ovaj poremećaj. U Medicinskog klasifikatoru bolesti (MKB) ova dijagnoza vodi se pod šifrom **F80.1** i **F80.2** (Poremećaj jezičnog razumijevanja i poremećaj jezičnog izražavanja).

Razvojni jezični poremećaj (RJP) je teškoća koja se javlja kod svakog 14. djeteta i utječe na njegovu vještinu pismenosti i učenja.

📌 KADA SE MOŽE DIJAGNOSTICIRATI?

RJP se dijagnosticira putem **isključujućih kriterija**, što znači da kada dijete pokazuje jezičnu sposobnost ispod razine očekivane za tu dob, a nema dijagnosticirane neke od ispod navedenih poremećaja, ovi jezični problemi se pripisuju razvojnom jezičnom poremećaju.

ISKLJUČUJUĆI KRITERIJI

- Nepostojanje intelektualnih teškoća
- Nepostojanje poremećaja iz spektra autizma
- Nepostojanje nekog genetskog poremećaja, npr. Downov sindrom
- Nepostojanje vidljivog oštećenja mozga, npr. krvarenja, epilepsije itd.
- Nepostojanje oštećenja sluha

- **Nepostojanje socijalne deprivacije i psihogenih uzroka**

Dijete koje ima sniženo intelektualno funkcioniranje često će imati i lošije jezične vještine, ali njemu se ne daje dijagnoza RJP jer su njegove lošije jezične vještine zapravo rezultat sniženog intelektualnog funkcioniranja.

✚ ŠTO UZROKUJE RJP?

→ Govoreći o uzrocima RJP, ne postoji jedan, točno definirani uzrok ovog poremećaja.

RJP se često prenosi s generacije na generaciju. Istraživanja koja su uključivala blizance upućuju na jaki genetski utjecaj na RJP. Smatra se da je uzrok tome zajedničko djelovanje većeg broja gena, a ne mutacija samo jednog (Bishop, 2006).

Nema dokaza ni o kakvom oštećenju mozga u velikoj većini slučajeva; mogu postojati blage razlike u veličini različitih područja mozga i u proporciji sive tvari, no i to varira od djeteta od djeteta. Zasad nema biomarkera za utvrđivanje prisutnosti RJP-a (Leonard i sur., 2006)

🚦 KOJI SU SIMPTOMI RJP?

Jezične poteškoće je ponekad teško prepoznati s obzirom na to da se često simptomi pripisuju dječjoj nezainteresiranosti i/ili lijenosti, a ovo se posebno odnosi na mušku djecu.

Iz tog razloga, jezične poteškoće nisu u dovoljnoj mjeri pravilno prepoznate te im se ne pridaje dovoljno pažnje.

Dijete s RJP može imati neke, a često i sve od navedenih simptoma, te se ovi simptomi često isprepliću.

- otežan i usporen jezično-govorni razvoj
- kasnija pojava prve riječi i rečenice
- izostavljanje veznika, zamjenica, pomoćnih glagola, prijedloga ...
- pogreške u rodu, broju i padežu
- teže usvajanje vremenskih i prostornih odnosa
- teškoće u prepričavanju i dr.

🚦 KOJE POSLJEDICE/TEŠKOĆE SE MOGU JAVITI KAO REZULTAT RJP?

TEŠKOĆE U
ŠKOLSKOM
POSTIGNUĆU I
PISMENOSTI

SOCIJALNE
TEŠKOĆE S
VRŠNJACIMA

TEŠKOĆE PRI
ZAPOŠLJAVANJU U
ODRASLOJ DOBI -
MANJAK
SAMOPOUZDANJA

DISLEKSIJA,
PROBLEMI U
RAZUMIJEVANJU
PROČITANOG

POVLAČENJE U
SEBE ILI
AGRESIVNO
PONAŠANJE

Gledajući ove „začarane“ krugove s lijeva na desno, zaključuje se kako problemi tečnog izražavanja i brzog i točnog shvaćanja onoga što drugi govore može u globalu utjecati na razne aspekte djetetova života. Ovi problemi se često nastavljaju i u odrasloj dobi, ali se manifestiraju na drugačije načine, te kao posljedicu imaju utjecaj na socijalni život pojedinca.

🚦 INTERVENCIJA

Svaka intervencija počinje prepoznavanjem, zato je bitno što ranije prepoznati znakove RJP. Ponekad je kod blažih oblika ovaj poremećaj teže prepoznati. Stoga, čak i ako dijete u periodu nema službenu dijagnozu RJP, to ne znači da se s njim ne treba raditi na poticanju jezičnih vještina. U ovom slučaju posebnu ulogu igraju roditelji koji su suradnji sa stručnjakom uče kako poticati ove domene razvoja.

Terapijom RJP se bavi logoped, ali važnu ulogu u poticanju jezičnih vještina imaju roditelji, odgajatelji, te kasnije u školi, učitelji.

Jezične teškoće koje su vidljive i nakon 3,5 godine (kada se usvaja baza materinjeg jezika), obično su, uz isključujuće kriterije, indikator postojanja RJP.

Pripremila: Tajana Mladina, mag.logoped.

-dio sadržaja s pripadajućim referencama je preuzet s RADLD informativnog letka o jezičnom razvoju